

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه‌ی علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران
مدرسه علمیه ولی عصر (عج) شهرستان گرمی

موضوع :

ماهیت سبک زندگی اسلامی

استاد راهنما :

سرکار خانم زهرا اکبرزاده

نام گروه :

منتظران مهدی (عج)

پژوهشگران :

مینا نصیرزاده ، حمیده مجیدزاده ، ویدا ناصری

آبان ۱۳۹۲

چکیده

ماهیت سبک زندگی اسلامی زمانی برای انسان معنا پیدا می کند که شناخت دقیقی از مفهوم زیستن و زندگی داشته باشد. حیاتی که در واقع عنوان طیب و حقیقی به آن صدق کند. برای رسیدن به حیات حقیقی نیاز به هدف است، هدفی که همراه با ایمان باشد. لذا بر اساس این ایمان است که سبک زندگی اسلامی انتخاب می شود. بشر با انتخاب سبک زندگی اسلامی می تواند با وجود مشکلات ناشی از زندگی مدرن، یک زندگی همراه با آرامش و امنیت داشته باشد. هر جا از سبک زندگی سخن به میان می آید ناگزیر نخست از مفهوم ماهوی آن بحث می شود.

محققین برای مفهوم سبک زندگی، مفاهیم مختلفی آورده اند که برای رهایی از این مفاهیم چند وجهی سبک زندگی، بیانات امام خامنه ای دامت برکاته که در بخش چهارم این تحقیق به آن اشاره شده راهگشای خوبی است. زندگی اسلامی در حوزه ی تئوری از دو دیدگاه بررسی شده است؛ یکی جهان بینی مادی که از جهان بینی هستی تشکیل یافته است و دیگری جهان بینی الهی است که خود مبتنی بر سه اصل اعتقاد به خدای یگانه، اعتقاد به معاد و اعتقاد به بعثت انبیا بوده و شامل سر فصل های متعددی از جمله: زندگی دنیوی ابزاری برای رسیدن به زندگی اخروی، یاد خدا عامل خوشی و سعادت زندگی، هر زیستنی زندگی نیست و ... است. خصوصیتی که یک سبک زندگی اسلامی باید داشته باشد آن است که هر مسلمانی باید فکر، عمل، گفتار و کردارش از یک وحدت رویه ی اسلامی برخوردار باشد و آداب سبک زندگی اسلامی را که اولین آن، قرب به خداوند است رعایت نماید. آیات بسیاری در رابطه با ویژگی سبک زندگی اسلامی با عنوان حیات طیبیه در قرآن آمده است که مشهورترین آن، آیه ی ۹۷ سوره ی نحل است «فَلَنَحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً؛ ما او را به حیاتی طیب زنده می سازیم.» این حیات همان حیات حقیقی و در واقع نخستین ویژگی سبک زندگی اسلامی است. از خصوصیات دیگر آن می توان به جامع خیر دنیا و آخرت بودن، نامحدود بودن، ملاک و میزان بودن و ... اشاره کرد.

علاوه بر آیات، بزرگانی نیز از قبیل امام خامنه ای مد ظله العالی، آیت الله مصباح یزدی، آیت الله مهدوی کنی و ... در مورد سبک زندگی اسلامی اظهار نظر نموده اند و همه بر این باورند که هر مسلمانی باید رفتارها اعم از فردی و اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و در حقیقت تمامی ابعاد زندگی خود را بر طبق دستورات، تعالیم و آموزه های اسلامی منطبق سازد.

کلید واژه: سبک زندگی، زندگی اسلامی، حیات طیبیه، زندگی دینی، ماهیت سبک زندگی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول : کلیات تحقیق	۲
تعریف و تبیین سبک زندگی اسلامی	۳
هدف و ضرورت سبک زندگی اسلامی	۴
پیشینه ی سبک زندگی اسلامی	۶
فصل دوم : مفهوم سبک زندگی اسلامی	۸
مفهوم شناسی سبک زندگی اسلامی	۹
دو دیدگاه در حوزه ی تئوری در مورد نگاه به زندگی	۱۰
تفسیر جهان بینی الهی از زندگی	۱۲
فصل سوم : ویژگی سبک زندگی اسلامی	۱۸
مبانی آداب و سبک زندگی	۱۹
آیات مرتبط با ویژگی های سبک زندگی اسلامی	۲۱
فصل چهارم : سبک زندگی اسلامی از دیدگاه بزرگان	۲۷
سبک زندگی اسلامی از دیدگاه امام خامنه ای (مد ظله العالی)	۲۸
سبک زندگی اسلامی از دیدگاه آیت الله مصباح یزدی	۳۱
سبک زندگی اسلامی از دیدگاه حجت الاسلام والمسلمین دکتر مهدوی کنی	۳۲
سبک زندگی اسلامی از دیدگاه رئیس مجمع جهانی شیعه شناسی	۳۶
نتیجه گیری	۳۸
منابع و ماخذ	۳۹ و ۴۰

مقدمه

از جمله موضوع های اساسی در سبک زندگی اسلامی که پژوهش در مورد آن از اهمیت و جایگاه ویژه ای برخوردار می باشد این است که ماهیت سبک زندگی اسلامی چیست و چه ویژگی هایی دارد .

از آن جا که برای همه ی انسان ها این سؤال مطرح بوده که آفریدگار ، این نظام هستی ، جهان و انسان را با چه هدفی آفرید و هدف از خلقت انسان و جهان چیست ؟ باید توجه داشت که منظور از این سؤال ها غایت این آفرینش نیست ، بلکه مقصود ، بررسی هدف و کمال انسان است .

بشر برای این که یک سبک زندگی مطلوب اسلامی داشته باشد باید سبکی را برگزیند که ویژگی ها و آثار آن از نظر قرآن و سنت مورد تأیید واقع شود زیرا اگر این گونه نباشد از نوع غیر اسلامی خواهد بود .

همین امر انگیزه ی ما را به تحقیق درباره ی ماهیت سبک زندگی اسلامی برانگیخت زیرا رسیدن انسان به کمال در گرو گذراندن زندگی به ویژه به سبک اسلامی می باشد .

امید است بتوانیم با نگارش این مقاله ، شیوه ی حیات خود را به سوی سبک زندگی اسلامی بیشتر سوق داده و از سبک یک زندگی غربی به دور باشیم .

انشاء الله

سبک زندگی اسلامی از دیدگاه رئیس مجمع جهانی شیعه‌شناسی حجت‌الاسلام والمسلمین علی

انصاری بویراحمدی

رئیس مجمع جهانی شیعه‌شناسی اظهار کردند: قناعت، ساده‌زیستی و لقمه‌ی حلال مهم‌ترین ویژگی سبک زندگی اسلامی است. اسلام دین کامل و جامع و دارای برنامه‌های بسیار متعالی است و با عملکرد به آموزه‌ها و دستورات آن می‌توانیم سبک زندگی را به صورت اسلامی در جامعه نهادینه کرده و فرهنگ‌سازی کنیم. وی با اشاره به آیاتی از قرآن کریم در رابطه با سبک زندگی اسلامی اظهار کردند: خداوند می‌فرماید: «وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ»^۱، این آیه شریفه یکی از آیاتی است که در رابطه با سبک زندگی نسبت به پدر و مادر است که باید احترام به پدر و مادر را در حد اعلا به جا آوریم. ایشان یادآور شدند: خداوند در سوره ای دیگر می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ»^۲، غذاهای پاکیزه و عمل صالح تطبیق با زندگی اسلامی دارد، زندگی که در آن حرام و لقمه‌ی شبهه‌ناک نباشد طیب و طاهر است و عمل صالح و لقمه‌ی حلال رکنی برای زندگی اسلامی است.

حجت‌الاسلام انصاری بویراحمدی اظهار کردند: برخی گمان می‌کنند تنها جلوگیری از مد‌پرستی و رعایت پوشش مناسب توسط مردان و زنان جامعه، رعایت سبک زندگی اسلامی است و سبک زندگی از آن جهت بیشتر در اموری مثل پوشش مطرح می‌شود چون بیشتر به چشم می‌آید. ایشان ادامه دادند: این تعبیر نادرست است و باید اجرای تمامی دستورات اسلامی در سبک زندگی را خواستار باشیم و این سبک در مواردی مانند بحث نگاه کردن، ارتباط بین افراد جامعه، انواع صله رحم، ارتباط بین افراد خانواده و ... هم می‌تواند تأثیر داشته باشد و عدم رعایت این موارد باعث می‌شود که زندگی، دلپذیری‌های اولیه خود را از دست بدهد. رئیس مجمع جهانی شیعه‌شناسی گفتند: هم‌اکنون شکل زندگی در بسیاری از افراد جامعه، استفاده طولانی از اینترنت، تلفن همراه و

^۱ سوره لقمان (۳۱) آیه ۱۴.
^۲ سوره مومنون (۲۳) آیه ۵۱.

پیامک شده و سوء استفاده از این ابزار توسط برخی افراد جامعه حیا را در نوردیده است . ایشان ابراز کردند :
منظور از سبک زندگی اسلامی آن است که مسلمان تمامی حرکات و رفتارهای فردی و اجتماعی ، سیاسی ،
فرهنگی ، اقتصادی و در حقیقت همه ی ابعاد زندگی خود را بر دستورات و تعالیم و آموزه‌های اسلامی منطبق
کنند .^۱

^۱ سایت ایگنا .

نتیجه

امروزه در دنیا سبک‌های زندگی متعددی وجود دارد که با زندگی ما مسلمانان کاملاً متناقض و ناهمگون است و در حقیقت برای مسلمانان یک تهاجم فرهنگی به حساب می‌آید؛ چرا که اسلام به‌طور مثال برای حیا و عفت برنامه‌های ویژه‌ای دارد که با برنامه‌های غربیان کاملاً متفاوت است. آن چه که امروزه مورد نیاز جامعه مسلمانان است این است که امور خود را طبق دستورات اسلام، آیات قرآن، سیره و سنت رسول‌الله (صلی الله علیه و آله و سلم) تنظیم کرده و با راهکارها و راهبردهای اسلامی به زندگی ادامه دهیم، در آن صورت است که دارای جامعه‌ای سالم، فعال و قابل ترقی خواهیم بود، اقتصاد به زیبایی تأمین می‌شود، عدالت به راحتی در جامعه پیاده می‌شود، امنیت و آرامش همه جا را فرا می‌گیرد و به مستمندان و نیازمندان کمک و انفاق خواهد شد.

نخبگان، حوزه، رسانه‌ها، مدیران دستگاه‌های فرهنگ تعلیم و تربیت، مسئولان برنامه ریزی آموزشی دانشگاه‌ها یا مدارس، مسئولان تعیین سرفصل‌های آموزشی کتاب‌های درسی، در شناساندن ماهیت اصلی سبک زندگی افراد، نقش مؤثری دارند چرا که اگر افراد ماهیت اصلی سبک زندگی اسلامی را شناسند و نقشه‌ی درستی در سبک زندگی خود نداشته باشند، یک زندگی غربی و مدرن با هدف و ماهیت اصلی خود بر زندگی اسلامی غلبه خواهد نمود و ماهیت اصلی سبک زندگی اسلامی با گذشت زمان به دست فراموشی سپرده خواهد شد.

و کلام آخر این که امید آن را داریم که با اسلامی شدن سبک زندگی، کل جامعه به طرف اسلامی شدن پیش رود؛ لذا لازمه، مقدمه و زمینه‌ی پیاده کردن فرهنگ اسلام در جامعه برخورداری از سبک زندگی اسلامی است که اگر چنین کردیم می‌توانیم فرهنگ اسلامی را در همه‌ی شئون جامعه پیاده کنیم اما اگر سبک زندگی خود را به‌گونه‌ای ناسازگار با برنامه‌های اسلامی ببندیم قطعاً جامعه اسلامی با فرهنگ اصیل اسلامی نخواهیم داشت.

منابع و ماخذ

۱. قرآن کریم .
۲. نهج البلاغه .
۳. بهرامی ، محمد حسین ، [مقاله ای کامل در مورد سبک زندگی اسلامی](#) ، ۱۳۹۲.
۴. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با جوانان خراسان شمالی ، ۱۳۹۱.
۵. بیانات آیت الله مصباح یزدی در همایش ملی سبک زندگی اسلامی در موسسه ی آموزشی و پژوهشی امام خمینی (رحمه الله علیه) ، ۱۳۹۱ .
۶. بیانات جناب آقای رحیم پور ازغدی در دانشگاه امیرکبیر تحت عنوان « سبک زندگی » به همه مربوط است نه ارز و سکه ، ۱۳۹۱.
۷. جوادی آملی ، عبدالله ، دیدگاه علامه در باب ولایت الهی ، مجله ی میراث جاویدان ، ش دوم ، سال دوم ، ۱۳۶۹.
۸. خبرگزاری فارس ، دیدگاه فرهنگ و اندیشه ، شماره : ۱۳۹۲، ۱۳۹۲۰۲۰۹۰۰۰۵۴۱.
۹. رحمتی شهرضا ، محمد ، گنجینه معارف ، ج ۱ و ۲ ، چاپ چهارم ، قم ، انتشارات صبح پیروزی ، ۱۳۸۶ .
۱۰. رسولی محلاتی ، هاشم ، غرر الحکم و درر الکلم ، تهران ، دفتر نشر فرهنگ اسلامی ، ۱۳۷۷ .
۱۱. رضایی ، علی ، فصلنامه ی کمک آموزشی شمیم معرفت ، سال نهم ۱۳۹۱ ، شماره ۳۲ .

۱۲. طباطبایی ، محمدحسین ، ترجمه ی تفسیرالمیزان ، مترجم محمد باقر موسوی همدانی ، ج ۱۲ و ۱۳ ، قم ،

دفتر انتشارات اسلامی ، ۱۳۶۳.

۱۳. طبرسی ، محمد ، مکارم الأخلاق ، چاپ چهارم ، قم ، انتشارات شریف رضوی ، ۱۴۱۲ ه ق .

۱۴. علامه مجلسی ، محمد باقر ، بحار الأنوار ، ج ۷ و ۱۶ ، قم ، دار ذوی القربی ، ۱۳۷۹ .

۱۵. عمید ، حسن ، فرهنگ عمید ، تهران ، انتشارات امیر کبیر ، ۱۳۶۲.

۱۶. قرشی ، علی اکبر ، تفسیر أحسن الحديث ، ج ۱ ، چاپ سوم ، تهران ، بنیاد بعثت ، ۱۳۷۷.

۱۷. قمی ، علی بن ابراهیم ، تفسیر قمی ، بیروت ، ۱۳۷۰.

۱۸. کلینی ، محمد ، اصول کافی ، مترجم سید مهدی آیت اللهی ، چاپ سوم ، تهران ، انتشارات جهان آرا ،

۱۳۸۹.

۱۹. گیدنز ، آنتونی ، پیامدهای مدرنیته ، مترجم محسن ثلاثی ، چاپ دوم ، تهران ، نشر مرکز ، ۱۳۸۰.

۲۰. محمد بن محمد بن النعمان ، الإرشاد ، مترجم شیخ مفید ، ج ۱ ، قم ، مؤسسه ی آل البيت ، ۱۴۱۳ ه ق .

۲۱. مصباح یزدی ، محمدتقی ، آموزش عقاید ، ج ۱ و ۲ ، تهران ، انتشارات امیرکبیر ، ۱۳۸۱ .

۲۲. مهدوی کنی ، دکتر محمد سعید ، فصلنامه ی تحقیقات فرهنگی ، سال اول ، شماره ۱ ، پاییز ۱۳۸۶ .

۲۳. [ایکنا](#) .

۲۴. www.islamiclife.ir/cat/family .

۲۵. www.farsi.khamenei.ir .